

Varjoliidon ja riippuliidon opettajakoulutusohjelma

Tämä koulutusohjelma on Suomen Ilmailuliitto ry:n (SIL) hyväksymä varjoliidon ja riippuliidon opettajakurssilla noudatettava koulutusohjelma. Suomen Ilmailuliiton Liidintoimikunta on hyväksynyt tämän koulutusohjelman 21.10.2014 ja sen julkaisupäivämäärä on 16.12.2014.

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	1
1. Koulutuksen yleisjärjestelyt.....	2
2. Koulutuksen tavoite	2
3. Pääsyaatimukset.....	3
4. Teoriatietojen opetus	3
4.1 Opettajakurssin 1. jakso – Opettajaajohtoinen koulutus	3
4.2 Opettajakurssin 1. jakso – Oppilaiden pitämät oppitunnit.....	4
4.3 Opettajakurssin 2. jakso – Opettajaajohtoinen opetus	5
4.4 Opettajakurssin 2. jakso – Oppilaiden pitämät oppitunnit.....	5
5. Teoriatietojen opetusharjoittelu	6
5.1 Arvosteltava opetusnäyte.....	6
6. Lennonopetus	7
6.1 Arvosteltava opetusnäyte.....	7
6.2 Tarkastuslento.....	7
7. Kurssitodistukseen tulevat arvosanat	8
Liite 1: Opettajakurssin ennakkotehtävät.....	9
Liite 2: Opettajakurssin suorittaneiden kelpoisuus	10

1. Koulutuksen yleisjärjestelyt

Koulutus tapahtuu Suomen Ilmailuliiton hyväksymän koulutusorganisaation toimesta. Kurssin vähimmäiskesto on 6 päivää. Kurssi jakautuu kahteen jaksoon seuraavasti:

1. jakso 3 päivää

- teorian tietojen opetusta
- oppimisen perusteet, koulutusjärjestelmä
- opetusharjoittelua; oppitunnin pitäminen ym.

2. jakso 3 päivää

- teorian tietojen opetusta
- opetusoppi, lennonopetus
- arvosteltavat opetusnäytteet.

Kurssin rakenne on lajista riippumatta sama. Yksittäinen opettajakurssi on kuitenkin aina lajikohtainen ja kurssin opetuksessa tulee huomioida kyseisen lajin erityispiirteet.

2. Koulutuksen tavoite

Koulutuksen tavoitteena on varjoliidon tai riippuliidon opettajan tehtävien edellyttämän pedagogisen ja käytännön koulutuksen antaminen siten, että opettajaksi koulutettava sen perusteella:

- täyttää varjoliidon tai riippuliidon opettajan kelpoisuudesta annetut vaatimukset
- pystyy opettajakelpoisuuden saatuaan toimimaan kelpoisuuden osoittamien lajien opettajana
- kykenee koulutusorganisaatiossaan osallistumaan koulutuksen suunnitteluun, toteutukseen ja valvontaan sekä arvioimaan omaa työtään
- pystyy tehokkaasti nykyaikaisia opetusmenetelmiä ja -välineitä käyttäen opettamaan siten, että opetuksessa saavutetaan vähintään lajikohtaisen koulutusohjeen määrittelemä koulutustaso
- pystyy mittaamaan oppilaiden opintosaavutuksia ja arvostelemaan heitä ajanmukaisin menetelmin
- kykenee opetuksellaan ja omalla esimerkillään ohjaamaan oppilaitaan pitkäjänteiseen ja vastuuntuntoiseen toimintaan ilmailun parissa

3. Pääsyvaatimukset

- Täysi-ikäisyys kurssin alkaessa
- Varjoliidon PP4 tai riippuliidon SP4 kelpoisuustaso (lajista riippuen)
- Suomen Ilmailuliiton jäsenyys
- Pätevyys suorittaa lento-ohjelmasta ja pätevyys toimia hinaajana
- Rajoitettu radiopuhelimen hoitajan todistus
- Hyväksytysti suoritettavat ennakkotehtävät (liite 1)
- Ennakkotehtävät vastaanottaneen kerhon koulutuspäällikön lausunto hakijan soveltuvuudesta opettajaksi
- Kurssin 1. jakson hyväksytysti suorittaminen 2. jaksolle haettaessa

4. Teoriatietojen opetus

Teoriatietojen opetus koostuu opettajajohtoisesta koulutuksesta ja opettajaoppilaiden pitämistä oppitunneista oheisen viitteellisen tuntijaon mukaisesti. Tuntijakoa ja oppiaineiden painotusta voidaan muuttaa tarvittaessa. Kaikki alla mainitut oppiaineet on kuitenkin käsiteltävä kurssin aikana.

4.1 Opettajakurssin 1. jakso – Opettajajohtoinen koulutus

Kurssin ja jakson avaus 1 h

Lähtötasokoe 1 h

Opettamisen ja oppimisen perusteet 5 h

- miten ihminen oppii
- opettamisen perusteet
- oppitunnin/harjoituksen rakentaminen

Kerhon koulutusjärjestelyt 2 h

- koulutuksen yleisjärjestelyt
- koulutusorganisaatio
- tehtävät, vastuu
- koulutuskirjanpito

Ilmailulainsäädäntö 2 h

- määräyskokoelma, järjestelmän yleiskuvaus
- liidin määräykset ja ohjeet

Lentoturvallisuus 2 h

- turvallisuusjärjestelmä
- onnettomuuksien ehkäiseminen
- toiminta onnettomuus ja vaaratilanteissa
- asennekasvatus

Liitimen rakenteet 1 h

- liitimen osat ja toimintaperiaatteet
- lentotoiminnassa käytettävät varusteet

Liitimien korjaus ja huolto 1 h

- rakenteisiin kohdistuvat kuormitukset
- liitimien tarkastukset ja huollot
- vaurioiden korjaukset

Pelastusvarjon pakkaaminen ja huolto 1 h

Jakson päättäminen 1 h

4.2 Opettajakurssin 1. jakso – Oppilaiden pitämät oppitunnit

Lentoturvallisuus 2 h

- pelastusvarjon käyttö
- toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteessa

Lennon teoria 2h

- ohjausoppi
- aerodynamiikka

Sääoppi 2h

- sääilmiöt ja niiden vaikutus lentotoimintaan
- sääpalvelu

4.3 Opettajakurssin 2. jakso – Opettajohtoinen opetus

Jakson avaus 1 h

Opetusoppi - oppimisen psykologia 2 h

- miten ihminen oppii
- opettamisen tekniikoita
- oppitunti, harjoitus

Lennonopetus 2h

- lennonopetuksen antaminen
- suoritusten arviointi ja virheiden korjaaminen

Oppilaan jatkohoito - uuden lentäjän ongelmat 2 h

- oppilaan jatkokoulutus
- urheilsäännöt ja suorituslennot

Lennonvarmistuspalvelu 3 h

- lennonjohtomenetelmät ja -palvelut
- ilmatilan jako ja lentosäännöt
- toiminta valvotussa ja valvomattomassa ilmatilassa

Lennon teoria 1 h

Ilmailufysiologia 1 h

Lennon valmistelu ja suoritus 1 h

Lentosuunnistus 1 h

Loppukoe 1 h

Jakson ja kurssin päättäminen 1 h

4.4 Opettajakurssin 2. jakso – Oppilaiden pitämät oppitunnit

Lennon valmistelu ja suoritus 7 h

- liitimen kokoaminen ja tarkastukset
- korkeusmittari, toiminta ja asetukset
- lentosuoritus
- hinaustoimintaharjoitus
- lentosuunnistus
- ilmailufysiologia
- suoritusarvot, polaarit

5. Teoriatietojen opetusharjoittelu

Opetusharjoittelun tavoitteena on, että opettaja pystyy itsenäisesti ja pätevästi antamaan teoriatietojen opetusta varjoliito- tai riippuliitokurssilla.

Opetusharjoittelussa noudatetaan seuraavia periaatteita:

- harjoitus järjestetään siten, että se mahdollisuuksien mukaan vastaa tavanomaista koulutustilannetta
- harjoituksen pituus on 15-25 minuuttia
- ohjaus seuraa välittömästi harjoitusta ja on luonteeltaan enemmän suorituksen erittelyä kuin arvostelua
- opettajaoppilaan yksilöllistä kehitystä tuetaan ohjaamalla häntä toimimaan edellytystensä mukaan

Tavoitteiden saavuttamista auttaa oleellisesti se, että opetusharjoittelu voi tapahtua vapautuneessa tunnelmassa, koska opetustaitoa arvioidaan vasta opetusnäytteessä. Opetusharjoittelun tavoitteena on auttaa oppilasta tutustumaan opetustilanteeseen opettajan kannalta, näkemään se tavoitteellisena kokonaisuutena ja suunnittelemaan ja viemään läpi opetustilanteita. Havainnoimalla toisten pitämiä opetustilanteita opitaan analysoimaan ja joudutaan kiinnittämään huomiota opettajan ja oppilaiden väliseen vuorovaikutukseen sekä koko opetustuokion onnistumiseen tavoitteiden kannalta. Opetustuokiota voidaan pitää havaintoesimerkinä, jota sitten analysoidaan. Tavoitteena on auttaa opetustuokion pitäjää parantamaan suoritustaan.

Huomionarvoisia ovat mm. seuraavat seikat:

- mitkä ovat opetustilanteen tavoitteet ja miten ne onnistuttiin saavuttamaan
- millainen oli tilanteen rakenne
- miten erilaisia opetuksellisia periaatteita sovellettiin
- miten havainnollistaminen ja mielenkiinnon ylläpito onnistuivat
- miten tilanteessa otettiin huomioon teoriatiedot ja asennekasvatus

5.1 Arvosteltava opetusnäyte

Opetusharjoittelujakson lopulla on kunkin opettajaoppilaan annettava loppukokeena arvosteltava opetusnäyte. Näytteen arvostelevat kurssin opettajat.

6. Lennonopetus

Lennonopetuksen tavoitteena on hankkia käytännön lennonopetustaito ja arvioida opettajaksi koulutettavan omaa lentotaitoa. Lennonopetustaitoa hankitaan tutustumalla erilaisiin koulutusmenetelmiin 1-paikkaisilla liitimillä sekä harjoittelemalla opettamista käytännössä muille kurssilaisille kurssin opettajien valvonnassa. Kaksipaikkaiskoulutusta käytetään hyväksi mahdollisuuksien mukaan.

Käytännön 1-paikkaiskoulutuksessa käydään läpi vähintään seuraavat asiat:

1. Liitimen kokoaminen
2. Liitimen maakäsittely
3. Valmistelut lentoonlähtöpaikalla
4. Lentoonlähtötekniikka
 - a. hinaamalla
 - b. rinteestä (mahdollisuuksien mukaan)
5. Matalat ns. rukkashinaukset
6. Korkeat hinaukset
 - a. suoralla narulla
 - b. taittopyörähinauksena
7. Oppilaan suorituksen arvostelu ja jatkoneuvonta

Jokainen opettajaoppilas kouluttaa muille kurssilaisille ja/tai kurssin opettajille kohdissa 1.-4. esitetyt asiat. Kohdissa 6. - 7. mainittuja hinauksia on jokaisen opettajaoppilaan suoritettava hinauslennon kouluttajana vähintään yksi. Jos käytännön lentokoulutusta ei olosuhteiden vuoksi saada vietyä kokonaisuudessaan läpi kurssin aikana, puuttuvan lentokoulutusharjoittelun voi suorittaa myöhemmin koulutusorganisaation nimeämälle henkilölle.

6.1 Arvosteltava opetusnäyte

Opettajaoppilaat pitävät 2. jakson alussa nimetystä aiheesta käytännön opetustuokion, joka arvostellaan kurssitodistukseen. Henkilökohtaisen opetustaidon tulee olla vähintään hyvä.

6.2 Tarkastuslento

Harjoittelun aikana kurssilaiset suorittavat tarkastuslennon, jonka kurssin opettajat arvostelevat kurssitodistukseen. Tarkastuslentoon kuuluvia suorituksia ovat: lennonvalmistelut, lentoa edeltävät tarkastukset, startti, ohjaustekniikka ja tarkkuuslasku. Opettajaksi koulutettavan lentotaidon on oltava vähintään hyvä.

7. Kurssitodistukseen tulevat arvosanat

Kurssin kummankin jakson lopussa koulutettavat suorittavat kurssilla opetettavista asioista loppukokeen, joka on läpäistävä hyvin tai erinomaisin tiedoin (vähintään 77% kokeen pistemäärästä). Loppukokeen arvostelevat kurssin opettajat. Hylätyn kokeen voi uusia vuoden kuluessa kurssin päättymisestä koulutusorganisaation nimeämälle henkilölle. Opettajakurssien jaksojen hyväksytystä suorittamisesta kirjoitetaan oppilaille kurssitodistus, kummastakin jaksosta erikseen. Todistuksessa arvostellaan seuraavat aiheet:

Opettajakurssin 1. jakso

- teorian tiedot
- teoriatietojen opetustaito

Opettajakurssin 2. jakso

- käytännön lennonopetustaito
- henkilökohtainen lentotaito

Liite 1: Opettajakurssin ennakotehtävät

Opettajakurssille aikovan henkilön on suoritettava kyseisen lajin koulutukseen tutustuminen valitsemassaan SIL jäsenkerhossa ennen kurssin aloittamista. Vaaditut tehtävät tulee suorittaa lajin normaalin peruskurssin yhteydessä. Tavoitteena on, että tutustumisen jälkeen opettajakurssille aikovalla on selkeä kuva kouluttavan kerhon käytössä olevista koulutusmenetelmistä ja toimintamalleista sekä käytettävästä koulutusmateriaalista. Seuraavat ennakotehtävät on oltava suoritettuna ennen kurssin aloittamista:

1. Oppituntien seuraaminen lajin peruskurssilla
2. Koulutusavustajana toimiminen lajin peruskurssilla
3. Varjoliito- tai Riippuliito-oppaaseen tutustuminen (lajista riippuen)
4. Lajin SIL koulutusohjelmaan tutustuminen
5. Kerhon koulutuskirjanpitoon tutustuminen
6. Koulutuspäällikön lausunto henkilön soveltuvuudesta opettajaksi

Ennakotehtävien suoritukset ja henkilön soveltuvuuden opettajaksi varmentaa yllämainitut tehtävät vastaanottaneen kerhon koulutuspäällikkö nimikirjoituksellaan.

Liite 2: Opettajakurssin suorittaneiden kelpoisuus

Opettajakurssin 1. jakson suorittanut henkilö = opettaja I

Opettajakurssin 2. jakson suorittanut henkilö = opettaja II

Opettaja I

1. Saa antaa varjoliidon tai riippuliidon SIL koulutusohjelmien mukaista teoriatietojen opetusta ja saa kuitata teoriakoulutuksen hyväksytyt suoritukset koulutettavan koulutuskorttiin
2. Saa lennonopetuksessa harjoittaa ja valvoa oppilasta (harjoittaminen = oppilas toistaa/harjoittelee jo opetettua asiaa ja opettaja korjaa virheet) seuraavissa suorituksissa:
 - a. liitimen maakäsittelyssä ja juoksuharjoituksissa
 - b. rinneliidoissa ja korkeissa lennoissa (korkeus n. 200 metriä), kuitenkin niin, että vähintään ensimmäiset 3 rinneliitoa ja ensimmäiset 5 korkeaa lentoa on suoritettava opettaja II:n valvonnassa ja oppilas siirtyy opettaja I:n valvontaan opettaja II:n suostumuksella.
3. Saa lennonopetuksessa arvioida säätilan soveltuvuuden koulutuslentoihin, kun huomioidaan koulutettavan tieto- ja taitotaso, saa varmistaa koulutettavan oppilaan varusteiden tarkastuksen ja saa avustaa oppilasta lentosuunnitelman laadinnassa.
4. Saa kuitata lennot oppilaan lentopäiväkirjaan, mutta opettaja II kuittaa koulutusohjelman mukaisten lentotaitoa mittaavien suoritusten hallinnan koulutettavan koulutuskorttiin.

Opettaja II

Saa itsenäisesti antaa varjoliidon tai riippuliidon SIL koulutusohjelmien mukaista teoriatietojen koulutusta ja lennonopetusta.